

Miðvikan

75 ár síðan Bíggjarbáturin fórst

Í 1937 hendu tvær vanlukkur á sjónum. Onnur var, tá ið fyra menn umkomust við Pride, tá hann fór til Svínøyar við ferðafólki. Hin var, tá ið bátur úr Bø hvarv við fyra monnum tann 12. juni 1937

Tað var í besta summerveðri í 1937, at ein bíggjarbátur gekk burtur við fyra monnum. Tað hava verið ymsar gitingar um orsøkina.

Fyri nøkrum síðani var eg biðin um at koma niðan á Lágargarð. Tann tá 85 ára gamli Petur Zachariassen, ættaður úr Mykinesi, vildu fegin greiða mær frá hesum tilburði, sum hann mintist væl til. Hetta var heppið, tí fá ár seinni doyði hann.

Petur var millum teir seinastu, sum sóu henda bátin. Hann gav tá sína meting av orsökini til vanlukkuna, sum eingin skilti.

Hetta var góðveðursdagur av teim allarbestu, dýrd á vík og vág og klárur himmal. Alt tyktist at vera friður og eingin vandi.

Tað vóru fleiri bátar úr Vágum á Guttamið henda leygarmorgunin 12. juni 1937. Millum teir var 4-mannafarið úr Bø og eitt 4-mannafar úr Mykinesi, eisini við 4 monnum, har Petur var ein teirra.

Hann greiddi soleiðis frá:

Var tað hvalurin sum beindi fyrri teimum?

“Tá ið tað nærkaðist til kyrrindi sigldu allir bátarnir langt út á økið, sum undir einum navni verður nevnt Guttamið. Hetta var fyrri at liggja væl fyrri til kyrrindarakstur, ið bara rekur inneftir. Nú vildi so til, at vit og bíggjarbáturin sigldu ikki útaftur, men blivu við at reka inneftir. Vit vóru sostatt staddir langt innanfyri allar hinar bátarnar, tá ið kyrrindini vóru av.

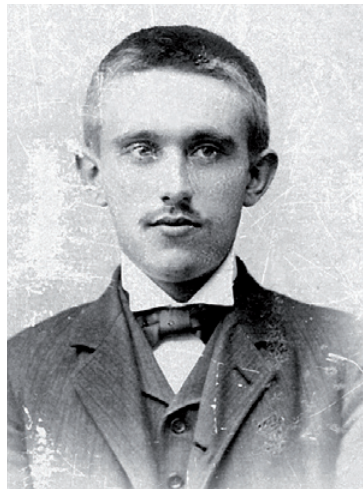
Vit høvdu bókstavliga rikið borð um borð so nær, at bátarnir bóru saman av og til. Nú var tað eitt bátsýni út til hinar bátarnar.

Vit báðir bátarnir vóru teir fyrstu, sum fóru at sigla til lands. Vit høvdu stutt at sigla inn móti lendingini í Mykinesi, meðan bíggjarbáturin sigldi inn suðureftir móti Falltanganum, tí hann skuldi inn á Sørvág. Soleiðis komu vit skjótt burtur frá hvørjum øðrum.

Á bíggjarbátinum byrjaðu teir at gera reint. Tað var skjótt, at allur fuglurin var aftaná bátinum, eftir sum teir vóru fyrstir at blaka slógv út. Tá ið ein løta var farin, lögdu vit til merkis, at ein stórhvalur leyp leysur úr sjónum stutt aftanfyri bíggjarbátin. Løtu seinni var hvalurin aftur, og eisini tá leyp hann leysur úr sjónum upp á síðuna av bátinum. Hann sást eisini sunnan fyrri bátin og tiskil nærri honum. Tá góvust teir á bíggjarbátinum at gera reint og broyttu kós beint



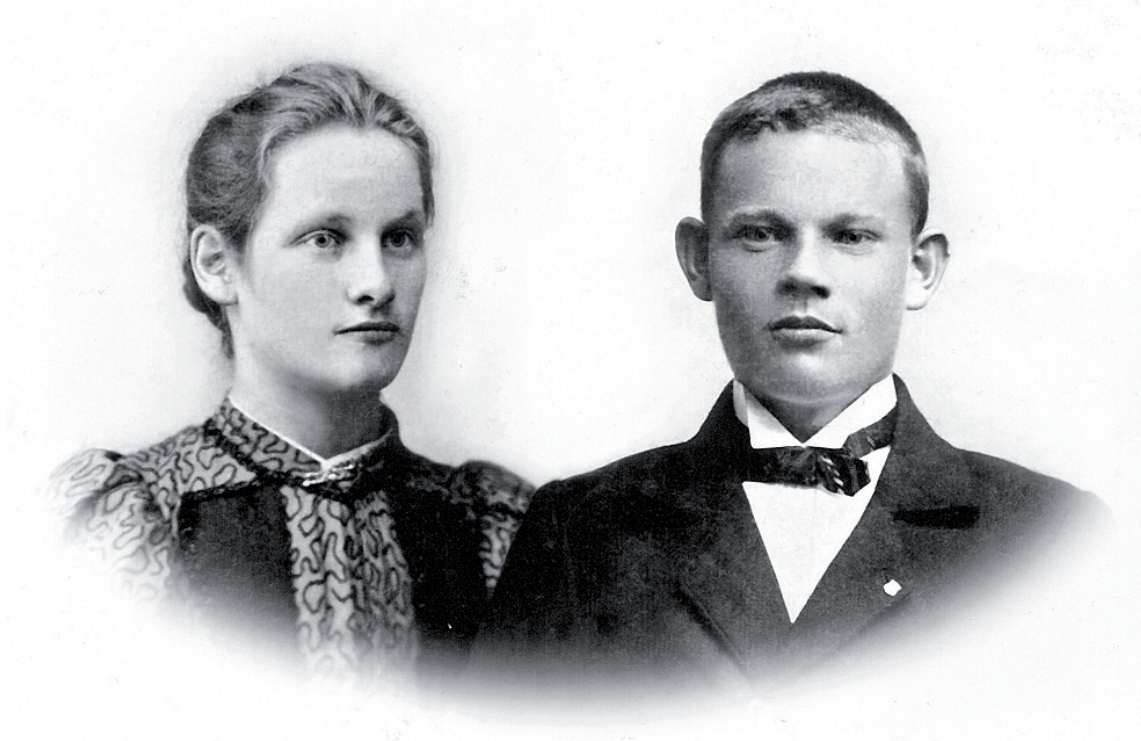
Elias Joensen



Andreas Guttesen



Ólavur Guttesen



Hans Hendrik Guttesen og konan Ella Maria

inn móti nærmasta landi, sum var Heimaranes og Tindskriðubarmurin í Mykinesi. Hetta var uttan iva fyrri at sleppa undan hvalinum.

Vit vóru nú við at koma inn á gjónna í Mykinesi. Tá sóu vit bátin og hvalin fyrri seinastu ferð. Tá leyp hann eisini leysur úr sjónum, eisini sunnanfyri bátin, og ógvuliga nær at vísa seg. Men tá hendi einki, uttan at vit sóu, at menn reistust upp í bátinum.

Hjá okkum at síggja, tá vit fóru inn á gjónna, var bíggjarbáturin akkurát leysur úr Leitistanganum. Tá var ikki langt eftir til at fáa fatur í landi, men ov langt álíkavæl. Hví bíðaði hvalurin, til eingin sá, hvat ið fór fram inni á Tindskriðubarminum? Hvat slag av hvali veit eg ikki. Støddin var umleið hálva

aðru ferð longdina av einum 5-mannafari. Hetta er ein meting frá tí vit sóu hann fleiri ferðir í leysum lofti við síðuna av bátinum.

Sunnumorgunin tann 13. juni kl. 10 fyrrapartin komu boð til Mykinesar um, at bíggjarbáturin ikki var komin aftur leygardagin. So var farið at leita, fyrst har sum vit sóu bátin seinast. Tað var tá vit sóu hann í ferð við at sigla inn á Tindskriðubarmen. Men har var einki at síggja til nakað sum helst, hóast trúliga var leita. So var eisini leitað við størri bátum og skipum víða um, men einki varð funnið burtursæð frá eini ár og onkrari tilju, sum fleyt Innan til Undur. Tað er eitt øki vestan fyri Flesina longu undir vesturendanum á Mykines hólmi. Eingin ivi var um, at tað var

av bíggjarbátinum, men hvussu var hann farin? Tað vóru nógv ymiskar gitingar um tað.

Leivdir av bátinum funnar

Mánamorgunin varð restin av bátinum funnin inni á Tindskriðugjónni. Tað er ein lítill gjógv inni á botninum á Tindskriðubarminum, sum sker seg inn í landslagið millum Tindskriðu og Lambafelli.

Hendan restin av bátinum var ikki nógv. Bert kjølur, kjalarborð, fláborð og ein partur av tí triðja borðinum og endin av øllum bondunum. Tey vóru skoytt millum triðja og í beinari linju í fjórða borði úr enda í annan. Tá ið báturin hevur fingið slagið av hvalinum, er allur báturin omanfyri við einum parti av triðja borðinum skræddur upp í

heilum líki. Komandi vestfall hevur so tikið alt, sum fleyt, vestur í havið.

Tað arbeiddu nógv fólk úti á Mykineshólmi tann dagin. Tvey nýggj sethús vórðu bygd úti á hólminum. Tey høvdu lagt til merkis nakað av rekaviði, sum fór við vestfallinum út um hólmin seinna partin tann dagin, ið báturin fórst. Men tað var eingin, sum droymdi um, at nakar bátur var burturgingin so gott sum veðrið var.

Tá eg fyrri tveimum árum síðani var inni á bátasavninum í Brekkutúni og hugdi at vrakinum av bíggjarbátinum, sum var varðveitt har, kom eg eftir, hví báturin ikki var funnin sunnudagin. Orsøkin var uttan iva, at motorurin var skræddur upp við botnrammuni úr stoypijarni av teimum 4 skrúvunum, sum ramman hevur verið fest í. Í eikiklossunum í botninum vóru tvær skrúvur í hvørjum borði. Tríggjar skrúvur, tvær í bakborð og tann aftara í stýriborð vóru vekk. Men tann fremra skrúvan í stýriborð sat fóst, og har er botnramman brotin líka innan fyrri skrúvuhøvdið. Av teirri orsök, at motorurin ikki er blivin leysur frá bátinum beinanvegin, hevur motorurin tikið tað, sum eftir var av bátinum, niður á botn. Har hevur hann ligið leygardagin og sunnudagin, men mánanáttina er so báturin flotnaður upp á eystfallinum. Eystfallið rekur bert einar tveir tímar inni við land undir oynni sunnanfyri, og tað rekur inn suðureftir, tá vestfallið er komið. Inni við land hevur báturin flotið so innarlaga, at tað ikki hevur klárað at tikið hann út um Leitistangan. Av teirri orsök er hann endaður inni á Tindskriðugjónni.

Óvissan heima

Tann kendi lærarin í Sørvági, D.D., Daniel Danielsen, hevði í Dimmalætting eina lýsing av, hvussu heimafolkíð upplivdi henda lagnudagin. Hann tekur eisini til, hvussu vakur hesin dagurin var.

“Solen hævede sig over Horizonten saa luende og varm, at alle Herrens Skabninger vaagnede jublende glade. Fuglene sang og kvadrede af Glæde over den varme glødende Sol, Lammene paa Marken løb dansende muntre frem og tilbage over de glinsende Dugperler. Hver Sømand var der Fart i for at komme ud paa Havet ud til Fiskemedet for at faa en rigtig god